

DER VAR NOGLE BØRN, DER GIK I SKOLE...

At langt de fleste 1. generationspolakker forblev i landbruget fik stor betydning for deres børn og deres valg af karriere.

Polakkernes børn voksede bogstaveligt talt op i marken; først i barnevogn og senere, når de blev 6-7 år, blev de en uundværlig arbejdskraft for forældrene.

Skolefri i sæsonen

Arbejdskraft og penge var vigtigere end skolegang. Mange polske børn holdt derfor "fri" fra skole i foråret, når sukkerroerne skulle luges og igen om efteråret, når de skulle tages op. På den måde fik de polske børn generelt en ringere uddannelse end deres danske jævnaldrende.

Leon Konieczny er et eksempel på sådan en opvækst. Han blev født i Rødby Mark i 1915, og han fik som barn "fri" for skole i roetiden. *"Der var nogle børn, der gik i skole, så den var ikke lukket,"* fortalte han. Han mente, at den katolske skole i Maribo fik en eller anden form for bestikkelse for at lade eleverne slippe for undervisning.

Nogle af polakkernes børn gik i katolsk skole, hvor bidrog økonomisk til lærere og undervisning.

Her ses Skt. Josefssøstrenes skole.

Foto: Museum Lolland-Falster.

Forældrene flyttede rundt efter arbejde, og han har derfor både gået i katolsk og i dansk skole. Da han var 14 år, kom han ud at tjene på en gård nær Maribo.

Han syntes selv, at han lærte for lidt i skolen, og han gik derfor som 18-19 årig på aftenskole for at lære at regne. Da Leon blev voksen, flyttede han ligesom forældrene rundt efter arbejde. Han fik aldrig egen gård, men kunne altid skaffe arbejde som landarbejder.

At tale dansk

Der er flere eksempler på, at polske børn ikke kunne tale dansk, og derfor havde de det svært i den danske folkeskole. Nogle fortæller, at de gik i særlige polske skoler og ikke måtte tale dansk for deres forældre. En del børn gik på de katolske skoler, men mange af roepolakkernes børn lærte ikke så meget, da forældrenes økonomiske bidrag til skolerne kunne få betydning for, hvor meget undervisning eleverne fik.

Som fader så søn ...

Meget få anden-generations polakker gik i mellem-/realskole og i gymnasiet. Langt størstedelen af de polske børn tog efter endt folkeskole ud for at tjene på lokale gårde. Alternativet var en læreplads hos en lokal smed eller tømmer.

Børnene valgte ligesom forældrene at blive indenfor landbruget. De erhvervede senere egen gård og valgte at blive bosiddende i det lokalområde, de var opvokset i. Børnenes karrierevalg har således på mange måder været med til at opretholde et lokalt landbrugssamfund, hvor løse landarbejdere og husmænd – især på Lolland-Falster – har været grundlaget for herregårdenes og de større gårdes drift.

Tredje generation

Mens polakkernes børn valgte et liv, der på mange måder lignede deres forældres, prioriterede de samtidigt, at deres børn skulle have mere uddannelse, end de selv havde fået.

I løbet af tredje og fjerde generation steg uddannelsesniveaet. Det betød en stigende fraflytning fra lokalområdet samtidig med at kompleksiteten indenfor karriere- og uddannelsesvalg efterhånden lignede andre danske unges.

Man kan sige, at polakkerne efter fjerde generation ikke skiller sig nævneværdigt ud fra flertallet af danskere hvad angår uddannelsesvalg. Børnene var ofte med i roemarken fra de var helt små. Senere var de god arbejdskraft.

Foto: Museum Lolland-Falster.